Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Perjantai 1.12.2023 klo 8.00—9.40, 10.05—12.40 ja 13.30—15.05

Läsnä
puheenjohtaja Krista Kiuru sd
varapuheenjohtaja Mia Laiho kok
jäsen Li Andersson vas (1, 2) (3 osittain)
jäsen Kim Berg sd (1, 2, 3)
jäsen Bella Forsgrén vihr (4, 5, 6) (3 osittain)
jäsen Hilkka Kemppi kesk (1, 2) (3 osittain)
jäsen Hanna-Leena Mattila kesk
jäsen Ville Merinen sd (1, 2, 3)
jäsen Ilmari Nurminen sd
jäsen Minna Reijonen ps
jäsen Anne Rintamäki ps
jäsen Päivi Räsänen kd (4, 5, 6) (3 osittain)
jäsen Pia Sillanpää ps (1, 2, 3)
jäsen Oskari Valtola kok
jäsen Henrik Wickström r (1, 2, 5, 6) (3, 4 osittain)
jäsen Ville Väyrynen kok
varajäsen Milla Lahdenperä kok (1, 2, 5, 6) (3, 4 osittain)
varajäsen Laura Meriluoto vas (4, 5, 6) (3 osittain)

Sihteerit
valiokuntaneuvos Sanna Pekkarinen
valiokuntaneuvos Päivi Salo
valiokuntaneuvos Harri Sintonen

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 15 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 74/2023 vp

Valiokunnan mietintöluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi mietintöluonnoksen muutettuna.

Valmis
5.0

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä suoritettiin seuraavat äänestykset ja tehtiin seuraavat muutokset mietintöluonnokseen:

Kappaleen 18 ensimmäisestä virkkeestä muutettiin sanat "*Valiokunta kiinnittää huomiota…*" muotoon "*Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa…*".

Vpj. Laiho ehdotti ed. Reijosen kannattamana, että kappaleen 19 viimeinen virke poistetaan ja kappaleen alkuosa siirretään kappaleeseen 18. Vpj. Laihon ehdotus hyväksyttiin äänin 8—9.

Vpj. Laiho ehdotti ed. Reijosen kannattamana, että kappaleen 20 lopusta poistetaan "*joten muutos vaikuttaa lähes kaikkiin helsinkiläisiin asumistuen saajiin*". Vpj. Laihon ehdotus hyväksyttiin äänin 8—9.

Muutettiin kappaleen 21 viimeinen virke kuulumaan seuraavasti: "Valiokunta pitää tärkeänä, että *enimmäisasumismenojen riittävyyttä pääkaupunkiseudulla seurataan*."

Vpj. Laiho ehdotti ed. Reijosen kannattamana, että kappaleen 24 ensimmäiseen virkkeeseen lisätään sivulause "*…koska heiltä loppuu asumisen tuki kokonaan*." ja että kappaleesta poistetaan virke: "*Hallituksen esityksessä ehdotetut lapsiperheitä koskevat helpotukset eivät helpota omistusasunnoissa asuvien lapsiperheiden asemaa, koska heiltä loppuu asumisen tuki kokonaan.*" Vpj. Laihon ehdotus hyväksyttiin äänin 5—12.

Kappaleen 24 loppuun lisättiin virke: "*Valiokunta edellyttää, että esityksen vaikutuksia omistusasunnoissa asuvien lapsiperheiden asemaan seurataan.*"

Ed. Kemppi ehdotti ed. Mattilan kannattamana, että kappaleen 27 loppuun lisätään "Valiokunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin lapsiperheköyhyyden vähentämiseksi." Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 9—8.

Vpj. Laiho ehdotti ed. Reijosen kannattamana, että kappaleen 27 kolmannesta virkkeestä korvataan sanat "*heikoimmassa asemassa oleviin lapsiin ja lapsiperheisiin*" sanoilla "*pienituloisiin lapsiperheisiin*". Vpj. Laihon ehdotus hyväksyttiin äänin 8—9.

Lisättiin kappaleen 32 viimeiseen virkkeeseen sanat "*sekä lapsen edun että perheen arjen sujuvuuden*".

Lisättiin kappaleen 35 jälkeen uusi kappale seuraavasti: "*Nykyinen etuusjärjestelmä on opiskelijoiden näkökulmasta pirstaleinen. Hallitusohjelman mukaan hallituskauden aikana on tarkoitus toteuttaa opintotuen kokonaisuudistus. Uudistuksen tavoitteena on opiskelijan näkökulmasta selkeämpi kokonaisuus, jotta opiskelija voi helpommin seurata omaa tulotasoaan ja kehitystä. Hallitus nostaa opintolainan valtiontakausta ensi vuonna. Tällä hallitus haluaa tukea kokoaikaista opiskelua. Valiokunta edellyttää, että hallitus selvittää opiskelijoiden etuuksien ja toimeentulon kokonaisuutta opintotuen kokonaisuudistuksen yhteydessä ja valmistelee sen perusteella tarvittaessa parannukset päätoimisen opiskelun turvaamiseksi ja opiskelijoiden velkaantumisen pitämiseksi kohtuullisella tasolla.*"

Vpj. Laiho ehdotti ed. Reijosen kannattamana, että kappaleen 40 loppuun lisätään: "*Ympäristövaliokunta kuitenkin toteaa lausunnossaan, että osana sosiaaliturvaa asumistuki heikentää työnteon kannustimia, koska työnteon kannustin määritellään palkan ja sosiaaliturvan erotuksena. Korkeampi asumistuki mahdollistaa korkeamman asumisen tason myös ilman työtuloja, ja asumistuki tulosidonnaisena etuutena heikentää työn vastaanottamisen kannustavuutta, koska kasvavat tulot vähentävät maksettavan asumistuen määrää.*" Vpj. Laihon ehdotus hyväksyttiin äänin 7—9.

Vpj. Laiho ehdotti ed. Reijosen kannattamana, että kappaleen 43 lopusta poistetaan: "*Edullisemman asunnon löytyminen voi kuitenkin vaikeutua hakijoiden suuren määrän vuoksi.*" Vpj. Laihon ehdotus hyväksyttiin äänin 8—9.

Vpj. Laiho ehdotti ed. Reijosen kannattamana, että kappaleeseen 44 lisätään uudeksi neljänneksi virkkeeksi: "*Toisaalta hallitusohjelman mukaisesti ARA-asunnoissa käyttöön otettavat tulorajat voivat entistä paremmin kohdentaa sosiaalisesti tuetun asuntokannan pienituloisimmille kotitalouksille.*" Vpj. Laihon ehdotus hyväksyttiin äänin 8—9.

Vpj. Laiho ehdotti ed. Reijosen kannattamana poistettavaksi kappaletta 48: "*Sosiaali- ja terveysvaliokunnan sosiaali- ja terveysministeriöltä saaman tiedon mukaan ehdotettujen muutosten enimmäisvaikutukset kohdistuvat omistusasujiin, joissa ruokakunnan koota riippuen enimmäisvaikutukset olisivat 466 eurosta 1377 euroon. Vuokra-asunnoissa asuvilla enimmäisvaikutukset ovat ruokakunnan koosta riippuen 202 eurosta 516 euroon. Esityksessä kuvatut keskimääräiset vaikutukset kuvaavat kuitenkin paremmin tyypillisiä vaikutuksia eri ruokakunnissa.*" Vpj. Laihon ehdotus hyväksyttiin äänin 8—9.

Lisättiin kappaleen 6 loppuun seuraavat virkkeet: "*Lausunnon (kappale 3) kyseinen säännös sisältää viittauksen asumisen omatoimiseen järjestämiseen. Perusoikeusuudistuksen esitöiden (HE 309/1993 vp, s 72/II) mukaan sosiaaliset perusoikeudet eivät voi olla yksinomaan julkisen vallan vastuulla. Pikemminkin ehdotettujen perusoikeussäännösten kokonaisuus korostaa yhteiskunnan jäsenten omaa aktiivista toimintaa perusoikeuksien toteuttamisessa. Myös asumisen oikeuden tulee pääosin toteutua yksilöiden omatoimisuuden kautta.*"

Lisättiin kappaleen 6 jälkeen uusi kappale seuraavasti: "*Perustuslakivaliokunnan lausunnon (kappale 4) mukaan asumisen tukemisen tarvetta ei ole lueteltu perustuslain 19 §:n 2 momentissa sosiaalisena riskitilanteena. Perustuslakivaliokunta on kuitenkin katsonut, että asumistuella on yhteys ja asumistuki on merkityksellinen myös perustuslain 19 §:n 2 momentin tarkoittaman perustoimeentulon turvan ja 19 §:n 1 momentin mukaisen välttämättömän toimeentulon ja huolenpidon kannalta (PeVL 59/2016 vp, s. 2, PeVL 17/2014 vp, s. 2/I, PeVL 10/2011 vp).*"

Lisättiin lausumaehdotus: "*Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa yleisestä asumistuesta annetun lain muutosten ja erityisesti omistusasumisen tuen lakkaamisen vaikutuksia sekä ryhtyy tarvittaessa havaittujen ongelmien korjaamiseen.*"

Ed. Kemppi ehdotti ed. Mattilan kannattamana vastalauseesta 1 ilmenevää lausumaehdotusta 1. Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 9—8.

Ed. Kemppi ehdotti ed. Mattilan kannattamana vastalauseesta 1 ilmeneviä lausumaehdotuksia 2—6. Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 9—8.

Sovittiin, että maanantaina 4.12.2023 pidetään kokous, joka alkaa klo 14.00 ja jossa päätösvalta klo 15.00 alkaen on välttämätön.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Edustajat Kemppi ja Nurminen varasivat tilaisuuden vastalauseen jättämiseen. Ilmoitettiin, että ne on jätettävä viimeistään tänään 1.12.2023 klo 15.00

Mietintöön jätettiin vastalause: 1) Kemppi, Mattila 2) Nurminen, Kiuru, Berg, Merinen, Forsgrén, Meriluoto

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi mielenterveyslain ja hallinto-oikeuslain 7 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 14/2023 vp

Valiokunnan mietintöluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi mielenterveyslain ja hallinto-oikeuslain 7 §:n muuttamisesta A 4

Sihteeri esitteli mietintöluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi mietintöluonnoksen muutettuna.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä mietintöluonnokseen lisättiin seuraava lausumaehdotus: ”*Eduskunta edellyttää, että asiakkaan ja potilaan itsemääräämisoikeutta koskevat lakiehdotukset saatetaan eduskunnan käsiteltäväksi viipymättä.*”

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

5. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

6. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on maanantaina 4.12.2023 klo 14.00.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Päivi Salo